

Posudek oponenta bakalářské práce

Monika Tesárková

Sókratés

Na bakalářské práci Moniky Tesárkové zejména oceňuji přiměřenost zvoleného tématu a cílů práce, které podle mého názoru přesně odpovídá povaze a smyslu bakalářské práce. Tyto cíle – „pokusit na základě dostupné literatury co možná systematicky a přehledně ukázat, jak různí autoři různých profesí, z různých vrstev společnosti a v různých časech pohlíželi na [osobnost Sókrata] a snažili se vyložit její filosofii“ – také autorka v zásadě na požadované úrovni úspěšně naplňuje, když se jí daří plasticky kontrastovat pohledy na Sókrata zejména u Platóna, Xenofóna a Aristofana, ale též u Aristotela a fragmentárně i u několika moderních interpretů. Zde je třeba vyzdvihnout, že autorka, byť omezeně, pracuje i s relevantní cizojazyčnou literaturou.

Práce ovšem obsahuje i některé nedostatky.

Za prvé jde o několik věcných omylů.

Autorka např. tvrdí, že Platón se nezúčastnil Sókratova soudu, protože byl, podle dialogu *Faidón*, nemocen. Zmínka ve *Faidónu* se však týká účasti Platóna na Sókratově smrti, ne soudu.

Na str. 14 tvrdí autorka, že v dialogu *Euthyfrón* „Sókratés postupuje induktivně[,] snaží se najít společné rysy různých druhů lidského chování“. To, co autorka popsala, ovšem není postup *induktivní* (indukce je odvození obecného *tvrzení* z několika singulárních *tvrzení*), nýbrž proces *abstrakce* (získání obecnějšího *pojmu* z vícera *pojmu* méně obecných či z individuí). Zatímco indukce je argument mající premisy a závěr, tvorba obecného pojmu je – zkrátka tvorba pojmu.

Objevují se i nejasnosti vyjádření:

Na str. 9 se např. nachází věta: „Formu dialogu Platón bezpochyby zvolil proto, aby interpretace byla co nejvěrnější.“ Za prvé není jasné, zda je to teze autorky nebo Schleiermachera, za druhé mi není zřejmé, co věta znamená: interpretace čeho, kým?

Za vážnější nedostatek pokládám, že u kap. 6 není jasné, zda se týká Sókrata jako historické osobnosti, anebo jako literární postavy Platónovy. Obsah svědčí střídavě pro obě možnosti. Jako systematické pojednání o sókratovské filosofii (ať už máme na mysli historickou či literární postavu) je navíc přece jen poněkud stručná a ž fragmentární, a metodologicky nezakotvená. Zejména úvodní pasáž, která filosofickou osobnost Sókrata značně psychologizuje (Sókratova filosofie je implicitně vyložena jako racionalizace jeho vlastního osobnostního zrání) by zasloužila poněkud kritičtější přístup. Celkově se zdá, že ke konci práce autorce tak trochu docházel dech (či čas), takže nedokázala plně vytěžit materiál nashromážděný v předchozích částech.

Práce obsahuje i drobné formální nedostatky: v průběhu textu se různě mění rozteč řádek (str. 11–12, 17 aj.), odstavce jsou zarovnané střídavě na praporek a do bloku (str. 17–18; 24); občas se vyskytne překlep či nedopatření patrně vzniklé při závěrečné redakci – např. poslední věta kap. 2.2, jak se zdá, patří někam jinam. Celkově je však formální úroveň práce přijatelná; i jazyk je v zásadě

adekvátní a kultivovaný. Zvlášť ocenit je nepochybně třeba, že autorka nechybuje v českém skloňování řeckých jmen.

Naopak bych rád vyjádřil lítost, že si autorka neodpustila zhola zbytečnou poslední větu: „Je toho mnoho, o co by tato práce mohla být rozšířena anebo naopak by celá práce mohla být založena na jediném díle, jeho části nebo pouze myšlence.“ Vždyť jde o zcela banální pravdu, která platí o každé práci, a autorka má jistě právo rozhodnout se, jak svoji práci pojme, o čem bude psát a o čem ne. Její volba je navíc v tomto případě zcela adekvátní žánru bakalářské práce, takže žádný alibismus není na místě.

Vzhledem ke zmíněným menším nedostatkům navrhuji zcela předběžně hodnocení *velmi dobře*. Pro průběh obhajoby navrhuji autorce, aby především vyjasnila, jak byla myšlena kap. 6, a pokud ji hodlá vztahovat na historického Sókrata, aby lépe obhájila adekvátnost takového počínání (proč náhle bere v úvahu pouze Platónovo svědectví) – a vůbec, aby se pokusila o Sókratovi jakožto filosofovi promluvit o něco systematictější a komplexněji, a to i s ohledem na probraná svědectví mimoplatónská.

Lukáš Novák